

Saksframlegg

Saksnummer.	Utvalg	Møtedato
031/20	Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering	25.11.2020

Høringsuttalelse - Endring forskrift om fosterhjem**KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:**

Kommunedirektøren i Larvik kommune støtter forslagene til endringer i forskrift om fosterhjem med følgende kommentarer:

Pkt. 1 Krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring

Kommunedirektøren stiller seg bak dette forslaget, men bemerker at det vil kunne være en fordel at det bør tidfestes når opplæringen bør være gjennomført.

Pkt. 6. Ansvar for generell veiledning overføres fra Bufetat til kommunene

Dette forslaget vil føre til et betydelig økt press på en allerede presset tjeneste. Det vil kreve at det gjennomføres kompetanseheving i barneverntjenesten i kommunen. I tillegg må det tilføres nok ressurser slik at alle fosterhjem får den oppfølgingene som er forsvarlig. Kommunen har i dag ikke kapasitet til å overta denne oppgaven uten at kvaliteten på tilbudet reduseres. For at forslaget skal bidra til en styrking av oppfølgingen må kommunene tilføres nok ressurser i form av økonomi til å ansette flere og til å gjennomføre forsvarlig kompetanseheving.

Pkt. 7. Krav om at oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset det enkelt barn og fosterforeldre

Kommunedirektøren støtter en slik presisering i fosterhjemsforskriften. Forslaget vil kunne bidra til en tettere og mer tilpasset oppfølging i det enkelte fosterhjem. Samtidig er det viktig å presiseres at disse vurderingene i stor grad praktiseres i dag. Barneverntjenesten strekker seg langt for å finne gode og tilpassede løsninger for det enkelte fosterhjem. For at man skal lykkes med en god nok oppfølging bør departementet gjøre en vurdering at hva som trengs av ressurser og kompetanse for å innfri på dette punktet. Også her er det avgjørende at kommunene tilføres nok nye ressurser slik at det kan gis helhetlig og tilpasset oppfølging. Dette må også sees i sammenheng med punktet over om ansvaret for den generelle veiledningen.

Saksbehandler: Rådgiver Øystein Pedersen

25.11.2020 Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering

Møtebehandling:

Kompetanseoverføring mellom Bufetat og kommunene, foreslått av Helge Ivar Vågen, Kristelig folkeparti

Viser til kommunedirektørens forslag til vedtak pkt. 6. Foreslår følgende tilleggspunkt. « Før de foreslåtte endringene i fosterhjemsforskriften trer i kraft i 2022, bør det legges til rette for systematisk kompetanseoverføring mellom Bufetat og kommunene»

Tillegg til kommentaren til pkt. 6 i Kommunedirektørens forslag fra MDG, foreslått av Hallstein Bast, VenstrePolitisk uavhengigMiljøpartiet De Grønne

«Ansaret for generell veiledning skal fortsatt ligge hos Bufetat.»

Hallstein Bast, MDG, trekker sitt forslag og støtter Helge Ivar Vågens, KRF, forslag.

Votering:

Det ble votert over kommunedirektørens forslag til vedtak.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Det ble votert over tilleggsforslag fra Helge Ivar Vågen, KRF, som viser til kommunedirektørens forslag til vedtak pkt. 6., og foreslår følgende tilleggspunkt.

«Før de foreslåtte endringene i fosterhjemsforskriften trer i kraft i 2022, bør det legges til rette for systematisk kompetanseoverføring mellom Bufetat og kommunene»

Forslaget ble enstemmig vedtatt

HOK- 031/20 Vedtak:

1. Kommunedirektøren i Larvik kommune støtter forslagene til endringer i forskrift om fosterhjem med følgende kommentarer:

Pkt. 1 Krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring

Kommunedirektøren stiller seg bak dette forslaget, men bemerker at det vil kunne være en fordel at det bør tidfestes når opplæringen bør være gjennomført.

Pkt. 6. Ansaret for generell veiledning overføres fra Bufetat til kommunene

Dette forslaget vil føre til et betydelig økt press på en allerede presset tjeneste. Det vil kreve at det gjennomføres kompetanseheving i barneverntjenesten i kommunen. I tillegg må det tilføres nok ressurser slik at alle fosterhjem får den oppfølgingene som er forsvarlig. Kommunen har i dag ikke kapasitet til å overta denne oppgaven uten at kvaliteten på tilbudet reduseres. For at forslaget skal bidra til en styrking av oppfølgingen må kommunene tilføres nok ressurser i form av økonomi til å ansette flere og til å gjennomføre forsvarlig kompetanseheving.

Pkt. 7. Krav om at oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset det enkelt barn og fosterforeldre

Kommunedirektøren støtter en slik presisering i fosterhjemsforskriften. Forslaget vil kunne bidra til en tettere og mer tilpasset oppfølging i det enkelte fosterhjem. Samtidig er det viktig å presiseres at disse vurderingene i stor grad praktiseres i dag. Barneverntjenesten strekker seg langt for å finne gode og tilpassede løsninger for det enkelte fosterhjem. For at man skal lykkes med en god nok oppfølging bør departementet gjøre en vurdering at hva som trengs av ressurser og kompetanse for å innfri på dette punktet. Også her er det avgjørende at kommunene tilføres nok nye ressurser slik at det kan gis helhetlig og tilpasset oppfølging. Dette må også sees i sammenheng med punktet over om ansvaret for den generelle veiledningen.

1. Tillegg til pkt 6 i kommunedirektørens vedtak .

Før de foreslåtte endringene i fosterhjemsforskriften trer i kraft i 2022, bør det legges til rette for systematisk kompetanseoverføring mellom Bufetat og kommunene.

SAMMENDRAG:

Formålet med forslagene til endringer som barne- og familiedepartementet foreslår i dette notatet er å møte flere av de utfordringene som er avdekket på fosterhjemsområdet. Endringene skal bidra til bedre kvalitet i fosterhjemsarbeidet og at alle barn får et trygt hjem. Innholdet i notatet kan oppsummeres i følgende forslag til endringer i forskrift om fosterhjem:

- Krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring.
- Krav om at opplæringen som gis fosterforeldre skal være i tråd med nasjonale retningslinjer.
- Ansvaret for godkjenning av fosterhjem legges til omsorgskommune.
- Undersøkelses- og opplysningsplikt for omsorgskommunen dersom barnet plasseres i fosterhjem i en annen kommune.
- Plikt for barneverntjenesten til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan være fosterhjem.
- Ansvaret for generell veiledning overføres fra Bufetat til kommunene.
- Krav om at oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset det enkelte barn og fosterforeldre.

Målet med disse endringene i forskriften er at kommunene får et mer helhetlig ansvar med oppfølging og veiledning av fosterhjem. Hjelpen skal bli mer tilpasset samt at det er et ønske om at flere barn kan vokse opp i sitt nærmiljø.

Departementet tar sikte på at de foreslåtte endringene i fosterhjemsforskriften trer i kraft i 2022.

Kommunedirektøren støtter i all hovedsak de foreslåtte endringene, men med noen kommentarer. Dette er en sak som har betydning for fosterbarn, fosterforeldre og kommunene i landet. Det skal tas stilling til om kommunen kan slutte seg til de foreslåtte endringene eller om det er forhold som bør kommenteres.

Forslaget om at ansvaret for generell veiledning overføres til kommunene vil ha økonomiske konsekvenser for kommunen. Dette må kompenseres fullt ut før ansvaret overføres.

HANDLINGSROM:

Prop.73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreformen)
NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Høring av forslag til endringer i forskrift om fosterhjem Barne- og familiedepartementet sender med dette forslag til endringer i forskrift om fosterhjem på høring. Forslagene i høringsnotatet bygger på endringer vedtatt i forbindelse med Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreformen) og forslag i NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem. Departementet tar sikte på at de foreslåtte endringene i fosterhjemsforskriften trer i kraft i 2022, samtidig som lovendringene som følger av barnevernsreformen trer i kraft. Høringsnotatet inneholder følgende forslag til endring i forskrift om fosterhjem:

1. Krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring

I dag er det slik at alle fosterforeldre skal få tilbud om nødvendig opplæring av Bufetat jf. Barnevernloven. Dette er kun et tilbud og ikke et krav i lov eller forskrift. Det stilles heller ingen krav til opplæringens innhold. I dag benyttes PRIDE grunnkurs som et opplæringstilbud før et fosterbarn flytter inn. Dette er et tilbud som oppleves som nyttig og meningsfullt av både fosterforeldre og andre aktører. Evaluering av PRIDE viste imidlertid at rundt halvparten av fosterforeldrene i barnets familie og nære nettverk ikke deltar på denne opplæringen.

Det er forslått i forslag til ny barnevernlov at det bør innføres krav om at fosterforeldre skal ta imot generell opplæring før et barn flytter inn i fosterhjemmet, og at dette reguleres i forskrift om fosterhjem. Departementet vurderer at dette vil gjøre fosterforeldre bedre i stand til å ivareta omsorgsoppgaven de på tar seg, samt at de er bedre forberedt for oppgaven.

Departement mener at det bør innføres et krav om at opplæringen skal skje før et barn flytter inn i fosterhjemmet. Dette tas inn i fosterhjemsforskriften §3. Dette betyr at fosterhjemmet kun kan godkjennes dersom fosterforeldrene har gjennomført opplæring.

Dersom barnet plasseres akutt vil det måtte gjøres unntak fra denne regelen. Dette ivaretas i fosterhjemsforskriftens §5. I slike tilfeller bør opplæringen gjennomføres så snart som mulig etter at barnet har flyttet inn. Godkjenning vil likevel ikke skje før etter at opplæringen er gjennomført.

Kommunedirektøren stiller seg bak dette forslaget, men bemerker at det vil være en fordel å tidfeste når opplæringen skal være gjennomført etter en akutt plassering.

2. Krav om at opplæringen som gis fosterforeldre skal være i tråd med nasjonale retningslinjer

Departementet vurderer at en forutsetning for å innføre krav til grunnleggende opplæring for fosterforeldre er at kvaliteten på opplæringen er god nok og at det kan gis et likeverdig tilbud.

Tydeligere krav til innholdet i opplæringen er viktig for å få til dette. Bufdir har utviklet faglige anbefalinger om det nærmere innholdet i opplæringstilbudet til fosterhjemmene. De faglige anbefalingene er en kvalitetssikret anbefaling om hvilken kompetanse alle opplæringstilbud skal gi fosterforeldre, enten tilbudet gis av Bufetat, kommunen eller private aktører. Opplæringen skal være i tråd med disse anbefalingene. Den digitale plattformen for opplæring og oppfølging, som Bufdir har startet utviklingen av, vil bygge på de faglige anbefalingene.

Departementet foreslår etter dette at det inntas et krav i fosterhjemsforskriftens § 3 om at opplæringen skal være i tråd med nasjonale faglige anbefalinger.

Kommunedirektøren i Larvik stiller seg bak denne anbefalingen. Det vurderes at nasjonale anbefalinger vil kunne sikre en helhetlig og faglig forsvarlighet for alle fosterhjem.

3. Ansvar for godkjenning av fosterhjem legges til omsorgskommunen

For at et barn kan flytte inn i et fosterhjem må fosterhjemmet godkjennes av fosterhjems kommunen. (den kommunen der fosterhjemmet ligger) Det kan i dag gjøres avtale om at barneverntjenesten i omsorgskommunen (kommunene som har omsorgen for barnet) godkjenner et fosterhjem som ligger i en annen kommune.

Dette foreslås nå endret i forskrift til at omsorgskommunen skal ha ansvaret for godkjenning av fosterhjem også når fosterhjemmet ligger i en annen kommune.

Bakgrunnen for forslaget er at valg og godkjenning av fosterhjem er to overlappende prosesser hvor mange av de samme vurderingene gjøres. Omsorgskommunen vil oftest være den kommunen som kjenner barnet best og vil være best i stand til å ta vurderinger knyttet til barnets beste.

Det foreslås at det skal være mulig å fravike denne regelen i særskilte tilfeller som for eksempel når en fosterhjemskommunen ligger langt unna omsorgskommunen.

Kommunedirektøren i Larvik støtter dette forslaget om at ansvaret overføres omsorgskommunen i sin helhet. Dette praktiseres i stor grad i dag ved at det gjøres avtale mellom omsorgskommune og fosterhjems kommune. Det vurderes at dette vil bidra til en økt ivaretagelse av en barnets beste vurdering og at omsorgskommunens helhetlige ansvar for det enkelte barn tydeliggjøres.

4. Undersøkelses- og opplysningsplikt for omsorgskommunen dersom barnet plasseres i fosterhjem i en annen kommune

Dersom fosterhjemmet ligger i en annen kommune enn omsorgskommunen er det vesentlig at omsorgskommunen undersøker om barneverntjenesten i fosterhjemskommunen har informasjon som tilsier at fosterhjemmet ikke bør godkjennes. Omsorgskommunen skal alltid sørge for å informere fosterhjemskommunen om fosterhjems plasseringen i deres kommune. Dette er foreslått regulert inn i fosterhjemsforskriften §5.

Kommunedirektøren i Larvik støtter departementets forslag om at dette tas inn i forskriften for dermed å sikre en helhetlig praksis på dette området. Larvik kommune praktiserer dette i dag og har innarbeidet dette i egen rutiner. Dette for å sikre et best mulig grunnlag for de beslutningene som tas knyttet til plassering av et barn i fosterhjem i en annen kommune

5. Plikt for barnevernstjenesten til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan være fosterhjem

Departementet foreslår at kommunene har en plikt til å dokumentere sine vurderinger av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Dette er foreslått regulert i barnevernloven i Prop 73 : Endringer i barnevernloven. Det foreslås samtidig at dette også reguleres i forskrift noe som da vil være en dobbeltregulering. Departementet ber om kommunenes syn på dette.

Kommunedirektøren i Larvik støtter dette forslaget og vurderer at det kan være hensiktsmessig og regulere dette området både i lov og forskrift. Dette vil kunne være pedagogisk riktig for å styrke arbeidet med å rekruttere fosterhjem i slekt og utvidet nettverk. Dette er et svært viktig område å ha fokus på og det er ønsket at plasseringer i slekt og nettverk skal styrkes. Det er vesentlig at kommune gjør nøye vurdering på dette området. Videre er det god forvaltningsskikk at disse vurderingene dokumenteres godt. Dette vil være med å sikre god forvaltningsskikk og rettssikkerhet for de involverte parter. Larvik kommune har i dag innarbeidet en slik praksis i egne rutiner og prosedyrer, men ser samtidig hensikten med at dette også presiseres i fosterhjemsforskriften.

6. Ansvaret for generell veiledning overføres fra Bufetat til kommunene

Ansvaret for å gi fosterforeldre generell veiledning ligger i dag hos Bufetat. Bufetat tilbyr i dag gruppeveiledning det første året fosterforeldrene har et barn boende hos seg. Kommunene har et ansvar for å gi fosterhjemmet nødvendig råd og veiledning mens barnet bor i fosterhjemmet. I prop. 73 L ble det vedtatt at ansvaret for generell veiledning overføres fra Bufetat til kommunene. Dette innebærer at kommunene får et helhetlig ansvar for all veiledning av fosterhjem. Formålet med å gi kommunene det samlede ansvaret for oppfølging av fosterhjemmene er å gi kommunen større innsikt i den enkelte fosterfamilies behov for støtte. Oppfølgingsansvaret er avgrenset mot Bufetats ansvar for å gi fosterhjem opplæring før barnet flytter inn.

Kommunedirektøren i Larvik støtter disse endringene som er besluttet i Prop. 73 L. Det vurderes at dette vil kunne bidra til en mer helhetlig oppfølging av fosterhjemmene. I tillegg vil kommunene kunne bedre følge opp det enkelte fosterbarns behov og fosterforeldres behov for oppfølging underveis. Forslaget vil kunne bidra til å sikre bedre oppfølging av barnet i fosterhjemmene og sikre større grad av stabilitet og forutsigbarhet.

Dette forslaget vil føre til et betydelig økt press på en allerede presset tjeneste. Det vil kreve at det gjennomføres kompetanseheving i barneverntjenesten i kommunen. I tillegg må det tilføres nok ressurser slik at alle fosterhjem får den oppfølgingene som er nødvendig. Kommunen har i dag ikke kapasitet til å overta denne oppgaven uten at kvaliteten på tilbudet blir redusert. For at forslaget skal

bidra til en styrking av oppfølgingen så må kommunene tilføres nok ressurser i form av økonomi til å ansette flere og til å gjennomføre forsvarlig kompetanseheving. Veiledningen som Bufetat har ansvaret for i dag har vært en nødvendig avlastning for at det kommunale barnevernet skal kunne klare å løse oppgavene knyttet oppfølging av fosterhjem og fosterbarn.

7. Krav om at oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset det enkelt barn og fosterforeldre

Departementet foreslår at det presiseres i fosterhjemsforskriften § 7 at kommunenes oppfølging skal være helhetlig og tilpasset til det enkelte fosterhjem og ber om kommunenes syn på dette.

Fosterhjemsutvalget påpeker at det er behov for mer differensiert og bedre tilpasset oppfølging ut i fra fosterhjemmenes særegne behov, f.eks. rettet mot fosterforeldrenes egne barn eller fosterbarn med funksjonsnedsettelse.

Departementet mener at barneverntjenestens oppfølging bør bli bedre tilpasset de særskilte behovene som barna og fosterhjemmet har. Det innebærer å skreddersy oppfølging og ulike tiltak til ulike målgrupper, slik at både barn og fosterforeldre får støtte på de områdene de strever med. Dette foreslås innført som et supplement til dagenes minstekrav om antall oppfølgingsbehov. Dagen minstekrav kan vurderes som uheldig dersom barneverntjenesten blir mer opptatt av antall besøk fremfor det reelle behovet barnet og fosterhjemmet har.

Kommunedirektøren støtter en slik presisering i fosterhjemsforskriften. Forslaget vil kunne bidra til en tettere og mer tilpasset oppfølging i det enkelte fosterhjem. Samtidig er det viktig å presiseres at disse vurderingene i stor grad praktiseres i dag. Barneverntjenesten strekker seg langt for å finne gode og tilpassede løsninger for det enkelte fosterhjem. For at man skal lykkes med en god nok oppfølging bør departementet gjøre en vurdering at hva som trengs av ressurser og kompetanse for å innfri på dette punktet. Også her er det avgjørende at kommunene tilføres nok nye ressurser slik at det kan gis helhetlig og tilpasset oppfølging. Dette må også sees i sammenheng med punktet over om ansvaret for den generelle veiledningen.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Det er særlig punktet knyttet til at kommunene får overført ansvaret fra Bufetat om å overta den generelle veiledningen av fosterhjem som vil ha økonomiske konsekvenser. Ansvaret for generell veiledning henger tett sammen med ansvaret for å gi helhetlig og tilpasset oppfølging av fosterhjemmene. Dette er særlig ressurskrevende arbeid og det er av avgjørende betydning at kommunene får tilført nok ressurser til at den helhetlige oppfølgingen kan innfris på en forsvarlig måte.

Departementet er opptatt av at god oppfølging og opplæring av fosterhjemmene først og fremst gir gevinster for barna og fosterfamilien. Videre hevdes det at det også vil kunne være ressurs sparende for barnverntjenesten og Bufetat dersom dette fører til større stabilitet blant fosterhjemmene og færre flyttinger.

Departementet vil komme nærmere tilbake til eventuelle nødvendige bevilgningsendringer i de ordinære budsjettframleggene.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Som beskrevet over er målet med endringene å bidra til bedre kvalitet i fosterhjemsarbeidet og at alle barn får et trygt hjem. Således vil forslagene på sikt bidra til at barn og unge i fosterhjem får bedre oppfølging og tilrettelegging.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Alternativ løsning er at forslagene til endringer i fosterhjemsforskriften ikke støttes av kommunedirektøren og at det forslås andre endringer enn kommunedirektørens forslag til vedtak.

